

TARİH

KURTULUŞ SAVAŞI

I. TBMM DÖNEMİ

- 16 Mart 1920 İstanbul'un işgali, TBMM'nin açılışına zemin hazırlayan olaydır.
- I.TBMM 120 milletvekilinin katılımı ile açılmıştır.
- İlk olarak en yaşlı üye Sinop Milletvekili Şerif Bey'in başkanlığına açılmış, daha sonra Mustafa Kemal Meclis Başkanı seçilmiştir.

I. TBMM'nin Özellikleri

- I. TBMM Kurtuluş Savaşı'nı yapan, bağımsızlığı sağlayan meclistir; öncelikli amacı vatani düşman işgalinden kurtarmaktır.
- Ulus egemenliğini esas almıştır.
- I.TBMM döneminde yapılan tek inkılap Saltanatın kaldırılmasıdır. (1 Kasım 1922)
- Kurucu meclis özelliği taşır, **1921 Anayasası** bu durumu kanıtlar.
- Ulusal meclistir.

- Demokratik niteliklidir, farklı görüşten kişiler vardır.
- I. TBMM, ihtilalci özelliğe sahiptir.
- Temsil Heyeti'nin görevi sona ermiştir.
- Olağanüstü yetkilere sahip meclistir.
- Yasama + Yürütme + Yargı TBMM'ye aittir. (Güçler Birliği)

Sebep: Hızlı kararlar alıp hızlı uygulamak.

- Meclis Hükümeti sistemi uygulanır.
- Partiler yoktur, gruplar vardır.
- I. Grup (Müdafaa-i Hukuk Grubu) (Mustafa Kemal'in grubudur.)
- Tesanüt Grubu (II. Grup) (İttihatçıların Grubu)
- Halk Zümresi (Bolşevik Yanlısı)
- Islahat Grubu (Saltanatçılar)
- Selamet-i Umumiye (Hilafetçiler)

TBMM'nin Aldığı Kararlar

I. Hükümet kurmak gereklidir.

Yorum: Yeni kurulacak hükümet, halk egemenliğine dayanan bir hükümet olacaktır.

2. Geçici bir hükümet başkanı tanımak veya padişah vekili atamak doğru değildir.

Yorum: Kurulacak hükümetin sürekli olacağı ve bağımsız çalışacağı belirtilmiştir.

3. TBMM'nin üstünde hiçbir güç ve otorite yoktur.

Yorum: İstanbul hükümeti ve padişah yok sayılmıştır.

4. Meclisten seçilecek vekiller heyeti hükümet işlerine bakacaktır. Hükümetin başkanı meclis başkanı olacaktır.

Yorum: Meclis Hükümeti sisteminin uygulandığını kanıtlar.

5. TBMM Yasama ve Yürütme yetkisine sahiptir.

Yorum: Güçler Birliği ilkesi benimsenmiştir.

6. Padişah ve halife baskıdan kurtulduktan sonra meclisin düzenleyeceği yasaya göre yerini alacaktır.

Yorum: Milli mücadelede birlik ve beraberliğe vurgu yapılmış, saltanat taraftarlarının da desteği alınmak istenmiştir.

TBMM'ye Karşı Ayaklanmalar

Sebepler:

- a) İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin kışkırtmaları,
- b) Azınlıkların kendi devletlerini kurmak istemeleri,
- c) Bazı Kuvay-ı Milliye birliklerinin düzenli orduya katılmak istememesi.

1) Doğrudan İstanbul Hükümeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar

- **Anzavur İsyanı:** Paşalık ünvanı verilen Ahmet Anzavur'un Balıkesir civarında çıkarttığı ayaklanmadır. Ali Fuat Paşa'nın birlikleri ve Çerkez Ethem'e bağlı **Kuvay- ı Seyyare**, isyanı bastırdı.
- **Kuvay-ı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) İsyanı:** Adapazarı çevresinde çıkan isyanın amacı Boğazlar bölgesinde milli kuvvetleri yok etmektir.

2) İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar

- Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı ayaklanmaları,
- Afyon Çopur Musa Ayaklanması,
- Konya Delibaş Mehmet Ayaklanması,
- Milli Aşireti Ayaklanması (Urfa),
- Koçgiri, Şeyh Eşref, Cemil Çeto, Ali Batı ayaklanmaları.

3) Azınlıkların ıkarttığı İsyancılar : Rum, Pontus Rum ve Ermeniler.

4) Kuvay-ı Milliye İsyancıları

- Düzenli ordunun kurulmasına karşı çıkan isyancılarıdır.
- Çerkes Ethem
- Demirci Mehmet Efe

TBMM'nin Ayaklanmalara Karşı Aldığı Önlemler

- İstanbul Hükümeti'nin yayınladığı fetvaya karşılık Ankara Müftüsü Rıfat (Börekçi) Bey 'den karşı fetva çıkartıldı.
- Hıyanet- i Vataniye Kanunu çıkarıldı.
- İstiklal Mahkemeleri kuruldu.
- Düzenli ordu kuruldu.

Ayaklanmaların Sonuçları

- TBMM'nin gücü ve otoritesi artmıştır.
- TBMM Anadolu'ya hakim olmuştur.
- TBMM kaynaklarının büyük bir kısmını bu ayaklanmalara karşı kullanmak zorunda kalmıştır.
- Yunan ordusu işgallerini hızlandırmış ve Milli Mücadele zaman kaybetmiştir.
- Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması gecikmiştir.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

İçeriği: San Remo Konferansı'nda belirlendi. Tevfik Paşa görüşmelere katıldı; ancak antlaşmayı imzalamadı.

- Antlaşma, Şuray-ı Saltanat tarafından onaylandı. Damat Ferit Hükümeti adına Hadi Paşa, Fransa'nın Sevr Kasabası'nda antlaşmayı imzaladı.

Maddeleri

I) Sınırlar

- Doğu Trakya ve Batı Anadolu Yunanistan'a bırakılacak.
- Mardin, Antep, Urfa ve Suriye Fransa'ya verilecek.
- Rodos ve On İki Ada İtalya'ya bırakılacak.
- Musul ve Arabistan İngiltere'ye bırakılacak.
- Doğu Anadolu'da **Vilayet-i Sitte'de** Ermenistan ve geri kalan yerlerde Kürdistan devleti kurulacak.

2) Siyasi Hükümler

- İstanbul, Osmanlı başkenti olmaya devam edecek; ancak azınlık hakları genişletilmezse İstanbul da elinden alınacak.
- Boğazlar dünya ticaretine açık olacak. Boğazlar, bayrağı ve bütçesi ayrı olan uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek.

3) Ekonomik Hükümler

- Maliye, İtilaf Devletleri'nin denetiminde olacak ve uluslararası bir komisyon bütçeyi belirleyecek.
- Kapitülasyonlar genişletilerek devam edecek.

4) Askeri Hükümler

- Osmanlı ordu ve donanması terhis edilecek.
- Sadece iç güvenliği sağlamak üzere 50.700 kişilik jandarma kuvveti, ağır silahlardan arındırılarak görev yapacak.

UYARI

- Sevr Antlaşması Osmanlı Mebusan Meclisi'nde onaylanmadığı için “hukuki geçerliliği” yoktur.
- Sevr Antlaşması, Kurtuluş Savaşı kazanıldığı için “uygulanamamıştır”.
- Sevr Antlaşması Osmanlı'nın imzaladığı son antlaşmadır.
- TBMM bu antlaşmayı onaylamadığı gibi, onaylayan ve imzalayanları vatan haini olarak kabul etmiştir.